Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Gontzal Mendibil

Zeanuri, Bizkaia (1956)

Aurkibidea

Biografia

Zintak

ZEA-012

- **Proiektua**: Bittor Kapanaga, Otxandioko aztia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin
- **Data**: 2013-11-23
- **Iraupena**: 25 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin

ZEA-013

- **Proiektua**: Bittor Kapanaga, Otxandioko aztia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin
- **Data**: 2013-11-30
- **Iraupena**: 14 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Kantagintzan lagundu nahi zion gizon ulezuria

- **Erref**: ZEA-012/002
- **Iraupena**: 0:06:10. **Hasi**: 00:01:04. **Bukatu**: 00:07:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Maisua, aztia, pentsalari fina eta euskalzale trebatua zen denontzat. 1974an ezagutu zuen, 18 urterekin. Kantatzen hasi berria zen eta Otxandiora deitu zioten kantaldi baterako. Adineko gizon bat etorri zitzaion amaieran kantuak elkarrekin egiteko bere burua eskainiz. Orduan ezagutu zuen Bittor. Handik astebetera joan zen haren baserrira. Diamante baten aurrean zegoela jabetu zen. Konturatu zen Bittorren jakituria lurretik zetorrela, naturatik. Berez sortutako landarea zen. Ilea hazteko ukendua eskaini zion, baina ez zion esan zelan egiten zen. Hori egiten zuen, gauzak kontatu bai baina ez osoan; jakinmina sortu, baina norberak deskubritu behar zituen gauzak.

2. Gauzen barru-barruraino sartzen zen pentsalaria

- **Erref**: ZEA-012/003
- **Iraupena**: 0:04:25. **Hasi**: 00:07:14. **Bukatu**: 00:11:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
"Esnearen bitsa azaltzen dabil jendea, zuztarretara joan barik". Intituiboa bai, baina gauzak bizi izan zituelako txiki-txikitatik. Barru-barruraino joaten zen.

Bitoriano Gandiaga poetarekin konparatzen du. Pentsalari eta filosofo legez meritu handiko gizona zen. Asko daukagu hark zabaldutako bidean aztertzeko. Esaten zuen: "gezur-metak sortu dira hemen eta jainkoak sortu dira; 'hau da nik sortu dudana', baina konturatu arren gezurra dela, hori botatzea...". Oso gizon zabala zen, era guztietako jendearekin biltzen zen.

3. Metaforen bidez mintzatzen zen maisua

- **Erref**: ZEA-012/004
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:11:39. **Bukatu**: 00:14:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Oso harreman estua izan du berarekin. Bakarrik bizi zen. Barandiaran eta Aresti ezagutu zituen beraren bidez. Arestirekin zegoela botatako esaldia: "biribil guztiak ez dira arrautzak". Metafora gizona zen, metafora argiak. Hori da maisua izatea. Parabolak bota baina zeuk jakin behar duzu interpretatzen.

4. Pertsona jaio egiten da, eta ez da aldatzen

- **Erref**: ZEA-012/005
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:14:01. **Bukatu**: 00:15:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Bittorrek izan zuen pare bat amodio, baina ez ziren aurrera joan. Independentzia galtzeko beldur zen. "Nortasuna ez da aldatzen; pertsona jaio egiten da. Txarra jaio dana txarra izango da". "Zela lotuko naiz beste pertsona batekin?".

5. Kritikoa eta fidakaitza

- **Erref**: ZEA-012/006
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:15:51. **Bukatu**: 00:17:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Bittor beti kritikoa izan da, politika kontuetan ere bai. Kontuz, ez fidatu... Fidakaitza zen. Idazteko orduan ere bai, ez zuen idazterik eta azalpenak ematerik nahi izaten zenbait gauzari buruz. "Nik badakit nork daroan gure itsasontzia, baina neugaz hilko da..., ez noa esaten". Misterioa beragaz joan da.

6. "Amaren sua berpiztuko dut"

- **Erref**: ZEA-012/007
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:17:17. **Bukatu**: 00:19:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Amatik datorren pertsona zen. Bere ama, eta gure lurra. Arestiren "Gure aitaren etxea defendituko dut" esaerak balio izan duela, baina lehena eta geroa harrapatzen duena "Amaren sua berpiztuko dut" litzatekeela esaten zuen, geureagoa delako. Joan zaigu baina hemen dago, eta bere pertsona eta teoriak inoiz baino biziago daude.

Transkripzioa
-Eta misterioaz batera amaitzeko, ta Aresti aipatu dot lehen, berak eta biok askotan aipatzen gendun gure amatasuna ta bera amatik, amatik datorren persona zan. Ta ama, berantzat ama dana zan, ama bere ama hortik datorrelako, baina ama lurrak emoten ebana ta gure amatasuna. Eta beti esaten eban: “guk gure pentsakera, gure moduak aldatu behar doguz”. Hau da, Arestirena “Aitaren etxea defendituko dut” horrek balio izen dau, baiña horrek punto batean amaiera behar dau eta joan behar dugu atzerago baiña aurrerago. Eta atzerago joatea da “Amaren sua berpiztuko dut” eta hori da geureagoa da, hori geureagoa da, hor jentea badau, oindio ez dau gertu baiña horra joan behar dogu, aztertzeko euskeratik, geure pentsakeratik, suak daukan indar horretatik eta bilkura horretatik. Eta orduan, hori esatendotzunian holako batek, esaten dozu: “Koño!” Hor zerbait miresgarria da hori ez, misterio hori hor bota dozku Bitorrek eta guk deskubritu deigula. Hori diño berak,eta nik uste dut, bidean jentea asko dago, eskerrak, ba beraren teoriei eta beren pentsakerari jarraipena emoteko ez! Eta hori poztekoa da. Eta pozik egotekoa da, joan jaku baiña hemen dago, Bitor bizi-bizirik dago ta eskerrak. Eta bere teoriak, nik uste, iñoiz baiño biziago dagozela eta iñoz baiño etorkizun handiagoan dagozela.

7. "Zahartzaroa gauza tristea da"

- **Erref**: ZEA-012/009
- **Iraupena**: 0:04:46. **Hasi**: 00:19:20. **Bukatu**: 00:24:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:
Bittor ez zen hil azken arnasa bota zuen egunean. Gontzal ohe ondoan zegoen gau hartan. Entzumena ei da azken galtzen den zentzumena. Bittor zaintzen eta idazten igaro zuen gau guztia. Bittor oso triste zegoen azken lau urteetan. "Zahartzaroa gauza tristea da" esaten zuen. Lagunak izandakoak ere gutxi joaten zitzaizkion bisitatzen. Bere baserria botatzea izugarrizko kolpea izan zen. Pisuan eta erresidentzian sartu zenean bizitzeko gogoa galdu zuen. Jendea lehenago hil behar zela esaten zuen, zahartzaroak ez duela merezi. Pena ematen zion horrela ikusteak.

8. "Bagare" kantua nola sortu zen

- **Erref**: ZEA-013/002
- **Iraupena**: 0:05:19. **Hasi**: 00:00:06. **Bukatu**: 00:05:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
1974an ezagutu zuen Bittor. Harrezkero, sarri joaten zen Oletako haren baserrira. "Bagare" kantua nola sortu zen. Gabon ingurua zen. Bittor poeta ere bazen. Hainbat kanta sortu zuten elkarrekin, Bittorrek letra eta berak musika. "Bagare"n bere azti-lana egin zuen. Hor batu zituen herriaren batzeko gogoak eta euskara aurrera ateratzekoak. Letra erraza da, baina horrelakoak izaten dira gatzenak. Sormen prozesua zelakoa izan zen. Oletan, Araba partean zeuden. Pare bat egunetan sortu zen. Kantaldi ugari zituen garai hartan, 1975ean. Bizkaian abeslari talde bat bildu eta martxan jarri zen.

9. Sarrionaindiak "druida" deitzen zion

- **Erref**: ZEA-013/003
- **Iraupena**: 0:02:59. **Hasi**: 00:05:25. **Bukatu**: 00:08:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
"Geu askatzaile", "Gogoan" eta abar ere horrela sortu ziren. Letrak momentuari oso lotuak ziren. Xeberri eta biak diskoa grabatzera joan ziren Madrilera, Franco hilzorian zegoela. Arrakasta handia izan zuen. Eta "Bagare" izan zen entzunena. Sikologia handiko pertsona zen. Sarrionaindiak "druida" deitzen zion eta beste batzuek "aztia", "magoa" edo" profeta".

10. Mairulegorretako jaialdia

- **Erref**: ZEA-013/004
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:08:24. **Bukatu**: 00:10:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Pertur bahitu zuten garaian zen Mairulegorretako jaialdia. Benito Lertxundi, Gorka Knörr eta abarrekin batera kantatu izan zuen Gontzalek kobazulo horretan. Bezperan asmatu zuten Perturri buruzko kantua Bittorrek eta Gontzalek. Erraztasun handia zuen momentua harrapatzeko.

11. "Araban bagare", Gontzal Mendibilek 'a cappella' Bittorren omenez

- **Erref**: ZEA-013/006
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:10:42. **Bukatu**: 00:13:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
'A cappella', Bittorren omenez

ARABAN BAGARE

Araban bagare, Gipuzkun bagera
Ziberun bagire ta Bizkaian bagara (bis),
baita ere Lapurdi eta Nafarra.
Guztiok gara euskaldun
guztiok anaiak gara
nahiz eta hitz ezberdinez
bat bera dugu hizkera (bis).

Herri bat dugu osatzen
eta gure zabarkeriz
eztaigun utzi hondatzen.
Bagare, bagera,
bagire, bagara,
euskera azkartzeko
oraintxe dugu aukera.
Bagare, bagera,
bagire, bagara,
Euskadi askatzeko
oraintxe dugu aukera.
Bagare, bagera,
bagire, bagara,
euskera azkartzeko
oraintxe dugu aukera.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-24

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com